

MOLNÁR ANTAL
A TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK PÁPAI BIZOTTSÁGÁNAK TAGJA
– Cikkgyűjtemény –

Fotó: Merényi Zita/Magyar Kurír

MAGYARNEMZET.HU

április 3.

Vatikáni titkokról tabumentesen

Molnár Antal vatikáni titkokról, a kutathatóvá tett faszizmusról, kommunizmusról és kényes témákról

Első magyarként Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját, az ELTE Történeti Intézetének docensét nevezte ki Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává. Az öt évre szóló megbízatás okáról és a teendőkről is kérdeztük a kutatót.

– **Hogyan lett a pannonhalmi bencés diákból egyháztörténész?**

– Gyerekkoromtól a történelem érdekelt. Az egyháztörténelem pedig azért vonzott, mert olyan tudományterületről beszélünk, amelynek nagyon gazdag a forrásanyaga, roppant izgalmas problémákat vet fel nemcsak magáról az egyházzal, hanem más területekről is alapvető információkat nyerhetünk. Pannonhalmi diákként olyannyira megerősödött bennem ez az irány, hogy az ELTE-n történészhallgató lettem. Noha negyven éven keresztül mellőzött volt Magyarországon az egyháztörténelem, a mi korosztályunkat a nálunk néhány évvel korábban végzett, kiválóan felkészült történészek oktatták.

– **A Vatikánban működő bizottságok olyan kérdéseket koordinálnak, mint például az eucharisztikus kongresszusok vagy a világiak helyzete az egyházban. Két bizottsága a laikus tudományok felé nyit: a**

Szagrális Régészet Pápai Bizottsága és a Pápai Történettudományi Bizottság. Utóbbi 1954-ben alapította XII. Pius pápa. Miért jött létre ez a testület?

– Az egyházi és a világi történettudomány párbeszéde az általános vélekedéssel szemben nem a XIX. században kezdődött, hanem sokkal korábban: az európai történettudomány ugyanis az antik hagyományok alapján az egyházon belül alakult ki. A középkori krónikások egyházi emberek voltak. Amit ma modern történettudománynak tekintünk – hogyan kell egy forrást kézbe venni, értelmezni, forráskritikát gyakorolni –, azt szintén egyházi emberek, bencések és jezsuiták alakították ki a XVII–XVIII. században. A magyar tudományos történetírás egyértelműen a jezsuita renchez kötődik. Azaz sok évszázados folyamatról és kapcsolatról van szó. Az ellenben biztos, hogy a XIX. században a szekularizációval a történettudomány is önálló útra lép, megjelenik az egyházon kívüli tudományosság. A Vatikán

ezzel a világi történelemmel kezdi el a párbeszédet a XIX. század végén. Ennek legfontosabb eseménye a Vatikáni Titkos Levéltár megnyitása – XIII. Leó pápa 1881-es döntése alapján – a tudományos kutatások számára. Ugyanez a pápa 1883-ban bíborosi bizottságot alapított, hogy koordinálja a párbeszédet az egyház és a történettudomány között. Ennek a testületnek az utóda az 1954-ben létrehozott bizottság. Az óriási különbség az, hogy míg az első főpapokból állt, utóbbi klerikus és világi kutatók közössége.

– **A bizottságban a jelen kérdéseire keresnek magyarázatokot, vagy újraértékelnek korábbi történelmi eseményeket?**

– Nem ez a feladat, hiszen a testület nem kutatóintézet. Harminc tagja van, illetve elnöke és titkára. A tagok a világ minden tájáról érkező történészek, azzal a kiegészítéssel, hogy harmaduk olasz. A bizottság önállóan, testületként nem kutatott ki semmit, ellenben próbálja ráirányítani a figyelmet bizonyos egyháztörténeti kérdésekre, aktualitásokra. Azaz tematizál. A legutóbbi években XI. Pius pápa levéltári anyagának a kutatási eredményeit tette közzé több kötetben. Az alapítást követően, az évek múlásával a bizottság egyre aktívabb lett. A legújabb szenzáció XII. Pius pápa levéltári anyagának megnyitása 2020 márciusában, ami közel húsz év – 1939–58 – dokumentumait teszi elérhetővé a kutatók számára. Ennek a döntésnek a jelentőségét szinte lehetetlen felbecsülni, hiszen a fasizmus és a kommunizmus korának levéltári anyaga nyílik meg, amely eddig nem vagy csak részlegesen volt kutatható. A nyitás után a Vatikáni Levéltár tavaly tavasszal csupán egy hétig volt nyitva, majd a koronavírus-járvány miatt be kellett zárni, ennek ellenére az első eredmények már megjelentek.

– **Kényes témák terítékre kerülhetnek?**

– *Az egyháznak nem érdeke a tabusítás, a rosszul értelmezett hitvédelem, a szereplők glóriával ábrázolása. Ezen már régen túl vagyunk. Ugyanakkor a kiegyensúlyozottságra törekvés a bizottság fontos feladata.*

Egyébként el lehet-e képzelni annál kényesebb témát, hogy mi volt a szerepe XII. Pius pápának a második világháborúban? A múlt század hatvanas éveiben született szépirodalmi művek negatív színben ábrázolták az egyházfőt a zsidóüldözéssel kapcsolatos magatartása miatt. Az első kutatások arra utalnak, hogy noha valóban nem tiltakozott látványosan a zsidóüldözések ellen – valljuk meg őszintén, mit érhetett volna el egy ilyen tiltakozás Hitlerrel szemben –, ennek ellenére komoly hálózatot működtetett a veszélybe került európai zsidók mentésére. Ez a tény jelentősen árnyalja a pápa tevékenységét ebben a kérdésben. Ugyanakkor, ha olyan információ derül ki, amely valamilyen kérdésben az egyház egyes képviselőinek szerepét negatív fényben tünteti fel, komoly szakember azt sem hallgathatja el.

– **Egy interjúban azt állította, hogy Róma a világ szellemi és spirituális központja – vagy legalábbis a történettudomány fővárosa. Mégis miért?**

– A város előbb a Római Birodalom, majd az egész keresztény, később a katolikus egyház központjaként évezredek óta nemzetközi szellemi bázis. A városban jelen vannak a teljes keresztény világ képviselői, emellett jelentős zarándokcélpont – a Karoling-kortól kezdve zarándokházak épültek a Szent Péter-bazilika szomszédságában. A XIX. századtól nemzeti tudományos, majd kulturális intézmények jöttek létre. A római tudományos elit ma is hihetetlenül nemzetközi, hiszen

számtalan egyházi és világi kutatóhely működik ott. Több, mint a világ bármelyik másik városában. A nemzetköziség miatt fontos jelen lenni, mert így érvényesíthetők nemzeti érdekeink a szellemi elitben. Ha az Örök Városban megmutatjuk a magyar kultúrát, akkor nemcsak az olaszoknak, hanem a nagyvilágnak is tartunk tükröt. Nemzetközi térben keressük a helyünket, versenyzünk a máshonnan érkező élményekkel. A Római Magyar Akadémia igazgatójaként 2011–16 között folyamatosan erre a kettősségre figyeltem.

– **És figyelnek ránk Rómában?**

– A magyarság Rómában jelentős tradíciókkal rendelkezik.

A közép-európai nemzetek közül egyedül mi rendelkezünk ezeréves intézményes jelenléttel – Szent István király 1030 körül zarándokházat alapított Rómában.

A XIX. század végén, a vatikáni levéltár megnyitásakor a magyarok azonnal hozzáálltak a források feltárásához és kiadásához. Az elsők között alakult intézetünk is, amely néhány évi működés után bezárt, majd 1927-ben megalakult a Római Magyar Akadémia. A Róma kellős közepén, csodálatos barokk palotában működő intézet hazánkat nem a kis államok, hanem közvetlenül a nagy hagyományú és összetett intézményrendszert működtető nemzetek (németek, franciák, spanyolok) után helyezte.

– **Ha ilyen jók vagyunk, miért nem volt eddig magyar tagja a bizottságnak, miközben például szlovák történész is tag?**

– Közép-Európából eddig mindössze egy lengyel és egy szlovák tag volt, ők is 1990 után kerültek be. Korábban a magyar emigrációból elvileg választhattak volna történészt, de ez talán megterhelte volna a magyar–vatikáni kapcsolatokat. 1990 előtt a magyarországi történészek egyébként sem foglalkoztak, foglalkozhattak olyan kérdésekkel, amelyek alapján bekerülhettek volna a bizottságba. A rendszerváltozás után felnőtt történészgeneráció már komolyabban foglalkozhatott egyháztörténettel. Most kerültünk olyan életkorba, amikor bizottsági tagként szóba jöhetünk. A vatikáni levéltárban és a könyvtárban eddig is erős volt a magyar jelenlét, ez kibővült a bizottsági tagsággal.

– **A bizottság első magyar tagjaként mit akar elérni? Lobbizik a magyar vonatkozású kutatásokért?**

– Kítaposott úton járok, hiszen a Római Magyar Akadémián 2014-ben megszervezett vatikáni–magyar közös konferencia, majd a következő évben a magyar–szentszéki kapcsolatokról kiadott közös kötet megalapozta a következő évek munkáját. Idén jelenik meg a Mindszenty-per hetvenéves évfordulója alkalmából rendezett konferencia anyaga a bizottság kiadásában. Legfontosabb céloom természetesen az, hogy a magyar történelmet erősebben megjelenítem. Ez értelmezésben regionális jelenlétet jelent. Nemcsak Magyarországot, hanem a régió történelmét is akarom képviselni a szentszéki történelmi gondolkodásban – magyar vezetéssel és hazai szempontok alapján.

Tapasztalataim szerint a régi vitáink ellenére a közép- és délkelet-európai országokban egyre erősebb az együttműködési igény a magyar történetírással. Nem mindegy, ki tematizálja ezt a folyamatot.

Ha én, ha mi a hátunkon bevisszük ezt a régiót, többet érünk el, mint ha csak magunkkal foglalkoznánk. Ez közös érdek, hiszen a nemzetközi porondon csak együtt tudunk hatékonyan megjelenni.

Ötvös Zoltán

Magyar tagja is lesz a Pápai Történettudományi Bizottságnak

Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját - közölte a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkársága.

Molnár Antal megbízása öt évre szól. A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz pápa kezdeményezésére hozták létre 1954. április 7-én.

A vatikáni intézet nemzetközi szinten együttműködik számos egyházi és nem egyházi testülettel és intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszéd fontosságára. A bizottság új tagjait hétfőn egyidőben nevezik ki - olvasható a közleményben.

Molnár Antal 1969-ben született Székesfehérváron. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) bölcsészettudományi karán, latin-történelem szakon végezte, 1995-1996-ban diplomázott. A Szegedi József Attila Tudományegyetemen 1999-ben irodalomtudományból, a Paris IV-Sorbonne Egyetemen 2002-ben történettudományból szerzett doktori fokozatot. 2000 és 2004 között az ELTE-n török szakos tanulmányokat folytatott. 2007-ben szintén az ELTE-n habilitált, 2019-ben pedig akadémiai doktori címet szerzett.

1998 és 2000 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történeti Intézetének adjunktusa, 2000-tól az ELTE Történeti Intézetének adjunktusa, 2009-től docense. 1995

és 1996 között óraadó, 2002 és 2005 között pedig a Történelem Műhely vezetője az Eötvös Collegiumban.

Egyetemi munkája mellett 2005-től az MTA Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, 2010-től osztályvezetője. 2008-tól 2011-ig a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottságának titkára, 2018-tól alelnöke.

1997-től 2011-ig a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya levéltárosaként dolgozott. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt.

2016-tól ismét a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, majd 2019. január 1-jétől igazgatója, illetve az ELTE Történeti Intézetének docense. Tudományos kutatásainak témája a katolikus egyház kora újkori története, ezen belül elsősorban Magyarország és a Szentszék kapcsolatainak históriája, illetve a hódolt Magyarország és a Balkán-félsziget története a 16-17. században. 18 önálló kötete és több mint 200 tanulmánya jelent meg magyar és idegen nyelven. Hat magyar és négy külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

MH/MTI

24.HU

március 15.

Tényleg sötét titkokat rejt a Vatikán levéltára?

Sokakban manapság is az a kép él a Vatikánról, hogy levéltárában elképesztő titkokat őriznek, az egyház pedig még mindig elzárkózik a kutatóktól – erre a gondolatra sok szórakoztató irodalmi mű és hollywoodi film is ráerősít. Valóban nehéz helyzetben van a történelem, ha a vatikáni forrásokat akarja vizsgálni? A Szentszékhez kapcsolódó munkáról Dr. Molnár Antal történészt, a Történettudományok Pápai Bizottságának nemrég kinevezett tagját kérdeztük.

Ferenc pápa február 22-én nevezte ki Dr. Molnár Antalt, az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet igazgatóját a Történettudományok Pápai Bizottságának tagjává, ezzel ő lett a neves vatikáni testület első magyar tagja. A kutatót egy telefoninterjú során kérdeztük a bizottság működéséről, a beszélgetés során pedig a Vatikán állítólagos titkaira is kitértünk.

Rangos tudományos testület a Vatikánban

Molnár Antal szakterülete a 16-17. századi egyház- és művelődéstörténet, de az évek során egyéb témákkal, köztük Róma városának történetével is foglalkozott. A szakértő szerint korábbi pályafutása komoly szerepet játszott a kinevezésében, a Történettudományok Pápai Bizottságába ugyanis nem a pápán, hanem a szakmai közegen keresztül vezet az út. Az egy elnökből, egy titkárból és 30 tagból álló bizottság feje tehet javaslatokat az új tagokra, a magyar kutató pedig egy ideje már látókörön belül lehetett.

A szakember 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt, ekkor több alkalommal is együtt dolgozhatott a testülettel.

Az igazgatóságom alatt az egyik fő célkitűzés éppen az volt, hogy ne csak a római, illetve a Rómában működő nemzetközi intézményekkel alakítsak ki szoros kapcsolatot, hanem kifejezetten a Szentszékkel is – mondta a 24.hu-nak Molnár Antal, hozzátéve, a közös tudományos munkának köszönhetően a bizottsággal együtt szerveztek programokat, készítettek publikációkat, sőt még egy magyar tematikájú könyv is megjelent a szervezet sorozatában. A kutató szerint a kinevezés a régi ismeretség ellenére is meglepetésszerű és meglepő, hiszen a bizottság rengeteg kutatóval áll szoros együttműködésben. Mint a szakértő elmondta, a Szentszéknek több hasonló testülete is van, ezek közül a régészeti és a történeti képviseli a profánabb tudományágakat. A bizottság a Vatikán legmagasabb szintű történettudományi intézménye, amely az egyház és tudomány közötti koordinációért felelős – önálló kutatást a szervezet nem folytat, inkább a folyamatban lévő kutatások bemutatásában és új témák felvetésében van szerepe, emellett konferenciákat szervez, valamint köteteket ad ki. Molnár Antal úgy látja, a tény, hogy egy magyar kutatót is beválasztottak a bizottságba, komoly gesztusértékkel bír.

„A feladatom annyi lesz, amennyit rám osztanak, illetve amennyit elvállalok. Számomra ugyanakkor az elsődleges

az, hogy Magyarországot és a régiót képviseljem” – nyilatkozta a 24.hu-nak. A térséget egyébként jelenleg még egy lengyel és egy szlovák tag reprezentálja.

A Vatikánhoz hasonlóan a Történettudományok Pápai Bizottságára is a nemzetköziség jellemző. Molnár Antal úgy véli, ebben a közegben nagyon is fontos feladat hazánk képviselete, már csak azért is, mert a Szentszék közelében napjainkban eleve nincs sok magyar.

Mivel a többi pápai testülethez, például egy teológiai témájú bizottsághoz képest a történetiben a nemzeti jelleg sokkal inkább kidomborodik, az egyes tagok származása sokkal komolyabb jelentőséggel bírhat itt. Ily módon Molnár Antal tagként hozzájárulhat, hogy a magyar történelem nagyobb hangsúlyt kapjon a Vatikánban, de a kinevezés saját, római és vatikáni kutatási aspektusait is felerősítheti.

Nem olyan titkos az a levéltár

A magyar kutató kinevezését követően rengeteg téves információ jelent meg a médiában, volt, ahol a Vatikáni Titkos Levéltárat is képbe hozták a hír kapcsán. Molnár Antal lapunknak elmondta, a pozíció sajátosságából adódóan a kinevezést követően valóban kisebb zavar alakult ki a hazai sajtóban.

„A Vatikáni Titkos Levéltár 1881 óta nyitott a kutatás számára.”

Ez azt jelenti, hogy kvalifikált kutató 140 éve bármikor bemehet a levéltárba, ha éppen nem bonyolítja a járvány a helyzetet.

„Én magam 1994-ben, egyetemi hallgatóként jártam ott először” – nyilatkozta a történész. Az intézmény hivatalos nevéből egyébként ma már hiányzik a „titkos” jelző: 2019 óta Vatikáni Apostoli Levéltárnak hívják. Ferenc pápa ezzel az új névvel is próbálta eloszlatni a félreértéseket.

Az intézményben valójában manapság annyi titkosság van, hogy a legújabb dokumentumok nem kutathatók – a személyiségi jogok védelmén alapuló elv a világ más levéltáraiban is bevett gyakorlat. 2020 márciusában már XII. Piusz anyagát is megnyitották, így egészen 1958 elérhető az intézmény dokumentumai.

Érdekes arra is kitérni, hogy a vatikáni források valójában nem is mind a híres levéltárban maradtak fenn. A római inkvizíció, azaz a Hittani Kongregáció anyagait például a mai napig magánál a szervnél kell keresni. Ezek a dokumentumok az inkvizíciós levéltár meglehetősen kései, 1998-as megnyitás óta hasonló módon kutathatók. Sosem talákoztam olyannal, hogy ami kényes, azt nem adják oda – mondta lapunknak a történész.

Miért éri meg a Vatikánban kutatni?

Molnár Antal szerint a Vatikáni Apostoli Levéltárban elképesztő méretű iratanyagot tárolnak. A levéltár meglehetősen jól feldolgozott, lényegében a legújabb, illetve a rendezetlen iratok nem kutathatók – egyszerűen nincs kapacitás az óriási iratmennyiség szigorú, részletes rendezésére. A történész kiemelte: az intézmény különlegessége a kifejezetten jól megőrződött állomány. A levéltár a története legnagyobb pusztítását akkor szenvedte el, amikor Napóleon alatt a dokumentumok egy jelentős részét Párizsba szállították, majd visszavitték, a háborúk és forradalmak ugyanakkor megkímélték a forrásokat.

Egy történész szemével a vatikáni irategyüttes felbecsülhetetlen értékű. Molnár Antal szerint a legtöbb országban az iratok megőrzése a kezdetekben nem volt központosított, míg a Szentszék esetében a gyakorlat már a korai századokban megjelent. „Ha például a középkort vesszük, a Szentszékénél sokkal több irat maradt fenn, mint az egyes országokban.

Ez különösen igaz Magyarországra, amelyet a tatár, a török, a világháború és a szovjet megszállás egyaránt pusztítottak – nyilatkozta a szakértő.

Mint kiemelte, hazánkban az egyházi iratok sorsa kifejezetten hányatott volt, de más országokban is hasonló a helyzet – Franciaországban például a forradalom miatt tűnt el rengeteg forrás. „A Vatikán azért egy nagyon izgalmas kutatási terep, mert sok olyan irat megőrződött a régebbi korokból is, amelyek az adott országban már egyszerűen nem hozzáférhetőek” – mondta.

A második fontos tényező a dokumentumok hasonlósága. Mivel ugyanazon jellegű források maradtak fenn a Szentszékénél, igen jó komparatív vizsgálatok folytathatók az iratanyag segítségével. Ez a hasonlóság azért is előnyös, mert ha a világ egy pontján, például Franciaországban kidolgoznak egy forrásfeldolgozó módszert az iratokra, azt később a magyar szakemberek is alkalmazni tudják. Éppen emiatt a Vatikán esetében nem beszélhetünk arról az elszigeteltségről, amely amúgy a nemzeti történetírásokat gyakran jellemzi.

Ahogy az egész Vatikán, úgy a történelemtudománya is nemzetközi. „A római öt évem alatt olyan volt, mintha az egész világot bejártam volna. Ha az ember bemegegy a vatikáni levéltárba, az egyik asztalnál egy bolgár ül, a másiknál egy francia, a harmadiknál meg egy portugál, és bárkivel lehet konzultálni” – állapította meg a kutató.

Sokkal nyitottabb hely, mint gondolnánk

Ma is igen elterjedt az elképzelés, mely szerint a pápa és környezete elzárkózik a tudományosságtól, noha a fentiek alapján nagyon más kép rajzolódik ki. Molnár Antal úgy látja, hogy a Szentszékre régóta épp a nyitottság jellemző ezen a téren, igaz, az egykori keleti blokk országaiban ezt 1990 előtt talán kevésbé észlelték – ennek okát inkább az érintett államok történetírói érdeklődésénél, semmint Rómában kell keresni.

„Azt gondolom, hogy az egyház és a történetírás modern értelemben vett párbeszéde lényegében a 19. század vége óta tart. Újdonságok természetesen mindig vannak. Ilyen volt, amikor bő két évtizede megnyílt a római inkvizíció levéltára, de a nők egyházban betöltött szerepének, valamint a kommunizmus, illetve a nemzetiszocializmus és az egyház kapcsolatának vizsgálata is csak az utóbbi időkben váltak népszerű témává” – mondta a történész, hozzátéve, hogy utóbbiról rövidesen magyarul is megjelenik egy könyv, melyet a Vatikán egyik levéltárosa írt.

Molnár Antal rávilágított, maga Ferenc pápa is az igazságközpontú történetírást szorgalmazza.

„Úgy látom, hogy az a fajta tabusítás, amely a 19. században nyilvánvalóan jelen volt, mára egyre kevésbé jellemző” – emelte ki a szakember.

Lugosi Péter

Molnár Antal: A katolikus egyház köszöni, jól van

Molnár Antal egyháztörténész személyében először nevezett ki magyar embert a pápa a Történettudományi Pápai Bizottság tagjává. A történéssel a vatikáni magyar jelenlétről, a múlt elvarratlan szálairól, Molnár Antal szűkebb szakterületéről, a reformációról, a katolikus megújulásról, illetve az egyház önkorrekciónak képességéről beszélgettünk.

– Ferenc pápa nemrégiben nevezte ki a Történettudományi Pápai Bizottság tagjává. A bizottság 67 éves fennállása alatt ön az első magyar tag. Nemzetiségének vagy személyének köszönhető a bizalom?

– A kinevezéskor elsősorban a személy a fontos, ám a megbízatás nem teljesen független magyar mivoltomtól sem. A történettudósok és az egyház közötti együttműködést koordináló bizottság a kezdetektől fogva nagy hangsúlyt helyez arra, hogy nemzeti összetétele kiegyensúlyozott legyen, több földrészről is vannak tagjai.

A Vatikánban persze minden testületben hagyomány az olaszok többségi jelenléte; a mi bizottságunk egyharmada olasz, az elnök francia. Hozzá kell tennem, hogy a kúria szervezeteiben leginkább azok a nemzetek képviseltetik magukat, amelyeknek Rómában észrevehető a jelenléte. A magyarok szerencsére nem állnak rosszul. Közép-Európából a lengyelek mellett mi rendelkezünk a legkomolyabb intézményrendszerrel: a Falconieri-palotán a Római Magyar Akadémia és Pápai Magyar Intézet osztozik.

Pethő Tibor

Átvette vatikáni bizottsági kinevezését a magyar történész

Molnár Antal, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatója az első magyar tagja a csaknem 70 éve alakult Pápai Történettudományi Bizottságnak. A testület közvetlen tanácsadó szervezete a pápának, tagjai pedig nemzetközi szinten segíti a katolikus egyház munkáját – hangzott el az M5 Librettó adásában.

Molnár Antal a Librettó keddi adásában számolt be arról, hogy nem sokkal az adás kezdete előtt vehette át bizottsági kinevezését Pietro Parolin bíborostól, szentszéki államtitkártól. A megbízatás öt évre szól.

Egy fontos pápai testületről van szó, amelynek fő feladata a publikálás és a konferenciák szervezése. Tagjai között vannak neves európai egyháztörténészek. A 30 tagú bizottságból a közép-európai régiót még egy lengyel és egy szlovák történész képviseli – mondta Molnár Antal az adásban.

A Vatikánban a Szentszék keretei között működő két olyan bizottság van, amely nem teológiai témákkal foglalkozik, ezek között az egyik Pápai Történettudományi Bizottság a másik pedig régészeti kérdésekkel foglalkozik.

Várható feladatairól elmondta, hogy ez egy klasszikus bizottsági munkát jelent majd, és ehhez nem szükséges Rómába költöznie. Molnár Antal 2011 és 2016 között Római Magyar Akadémia igazgatójaként dolgozott az olasz fővárosban.

A beszélgetésből kiderült, hogy a vatikáni apostoli levéltár 1981 óta elérhető a kutatók számára. Alapvetően

mindenkit beengednek aki konkrét kutatási tervvel érkezik, de amennyiben valaki felkészületlen, akkor meg is tagadhatják tőle a bejutást – mondta a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatója.

Molnár Antal először 1994-ben egyetemistaként, a jezsuiták segítségével jutott be az egykor titkos könyvtárba.

Magyarországon az egyháztörténet 1945 után inkább tiltott, mint türt ága volt a történelemtudománynak. A rendszerváltás után sok történész fordította figyelmét ebbe az irányba – mondta.

Molnár Antal szerint generációja sokat tett azért, hogy az egyházi történetírásban a korábbi évtizedek lemaradását behozzák.

Úgy vélte, hogy kinevezésben az is szerepet játszott, hogy a magyarok jelen vannak a Vatikánban.

forrás: M5

A titkok könyvtára

Ferenc pápa Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet igazgatóját nevezte ki a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává. Így vatikáni archívumban, a világ legrejtélyesebb levéltárában kutakodhat.

A Szentszék döntése értelmében Molnár Antalt öt évre nevezték ki a pápai bizottság tagjává. A testület elődjét, a Történettudományok Bíborosi Bizottságát még XIII. Leó hívta életre 1883. augusztus 8-án, a vatikáni titkos archívum első megnyitáskor. Akkor három tagja volt,

Joseph Hergenrother, vatikáni archívum prefektusa, Antoni De Luca alkancellár, valamint Jean-Baptiste Pitra, könyvtáros személyében. A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz hozta létre 1954. április 7-én. A pápa célja az volt, hogy az archívum hatalmas örökségét a

történelemtudomány is felhasználhassa. A testület jelenlegi elnöke a francia Bernard Ardura OPraem. Molnár Antal a testület első magyar tagja ugyan, de ez természetesen nem jelenti azt, hogy magyar történetés eddig ne kutatott volna az archívumban. A bizottság munkájában túlnyomórészt olasz történészek vesznek részt, Közép-Európából csak egy lengyelt és egy szlovákot találhatunk a magyar történetészen kívül.

A testület közvetve a pápa fennhatósága alatt áll, és koordinálja az egyházi, vatikáni történeti kutatásokat.

A magyar történetés éppen azután kezdheti meg a munkát, hogy Ferenc pápa megnyitotta a II. világháborúban betöltött kétes szerepe miatt vitatott XII. Piusz pápasága alatt született levéltári iratokat.

A Szentszék archívumát évszázadokon át „megközelíthetetlen szentélynek” nevezték, hiszen el volt zárva a külvilágtól. Később azonban a Vatikán is felismerte, a történelemtudománnyal szemben sem teheti meg azt, hogy az archívum titkait örökre hét lakat alatt őrizze. A kúriában évszázadokon át sokan attól tartottak, hogy a protestánsok visszaélhetnek a dokumentációval.

A változásokban fontos szerepet játszott, hogy XIII. Leó pápa 1879-ben Josef Hergenrother bíborost bízta meg az archívum irányításával, aki úgy vélte, a nyitáshoz nincs alternatívája, így a pártját ritkító dokumentumgyűjteményt 1883-ban tették elérhetővé a kutatók számára. Leó pápa úgy vélte, a katolikus egyháznak javára válhat a döntés. „Menjenek a forrásokhoz. Ezért nyitottam meg az archívumot önök számára. Nem félünk attól, hogy dokumentumokat közölnek belőlük” – indokolt.

Ezután történészek, kutatók sora igyekezett az örök városba, hogy megismerjék azt, milyen kincseket őriznek a Szentszék titkos archívumában. Sok kutató azonban csalódottan hagyta el a Vatikánt. Nagy titokra csak ritkán bukkantak.

Az első magyar, aki átfogó kutatásokat végezhetett az archívumban, Fraknói Vilmos váradi kanonok volt, aki a nyitást követő közel két évtizedet töltött el az itteni munkával. Elsősorban a Vatikán és Magyarország közötti kapcsolatok alakulásáról gyűjtött anyagokat.

A vatikáni archívumban való kutakodás különleges élményt jelentett a történészek számára. Kollányi Ferenc: A vatikáni levéltár című 1893-ban megjelent írásában részletesen számolt be az ott szerzett tapasztalatairól. Mint írta, „a történetírás e megnevezhetetlen értékű kincsesbányája nem olyasmi, amit az emberi kíváncsiság néhány hó, vagy akár néhány év alatt is keresztül bújhat, kiismerhet... Azt hiszem, még az alapos szakképzettségnek is sok, sok idő kell ahhoz, hogy itt a rengeteg mennyiségű, különböző válfajú okirat közt magának tájékozást szerezzen, az egész felett áttekintést nyerjen, s az egyes részeket helyesen tudja osztályozni.” - állapította meg a szerző.

A magyarok 1880-as évekbeli kutatásainak köszönhetően egy sor mű született. Így például a magyar püspöki kar által kiadott vatikáni magyar okirattár (Monumenta Vaticana), vagy a veszprémi püspökség római oklevéltárának három kötete. Fraknói a nunciusi iratok közül értékes anyagot közölt Zrínyi Miklós működéséről.

A francia kiadványok közül különösen jelentős az a hatalmas kötet sorozat, amely a XIII., illetve XIV. századi pápai regesztákat foglalja magában. A porosz intézet főleg a nunciusi jelentésekkel foglalkozott, majd ezeket adta ki. Ezekből a kötetekből a magyar történelemre vonatkozó utalások is találhatóak.

A pápai levéltár dokumentumait manapság külön termekben őrzik. A Vatikánban több levéltár létezik, az

egy-egy hivataloknak is vannak sajátjai, a legismertebb talán a Vatikáni Államtitkárság külügyi levéltára.

Az archívum a vatikáni múzeum udvara alatt húzódik. A klimatizált intézmény ötezer négyzetméteren terül el, két emeleten rejtőznek az anyagok. A vatikáni archívum évente kiadott fondjegyzéke („Indice dei Fondi e relativi mezzi di descrizione e di ricercadell'Archivio Segreto Vaticano”) betekintést enged ebbe a hatalmas, az egész világot érintő anyagba. A gyűjteményben megtaláljuk a pápai diplomáciai képviselők (apostoli nunciaturák, internunciaturák és delegaturák) anyagát. Ezek közül magyar szempontból kiemelkednek a bécsi, illetve 1920 után a budapesti nunciatura fondjai. A Levéltárban lelhető fel az Egyházi Állammal egykor szoros kapcsolatban álló jó néhány nemes család archívuma is.

Ahogy másutt, úgy itt is van kutatási korlátozási idő. Míg Magyarországon a levéltári törvény szerint a közlevéltárak esetében általában véve a levéltári anyag keletkezését követő, illetve az érintett halálzási évtől számított harminc év után válik egy anyag kutathatóvá, addig Vatikánváros Állam esetében ez az idő valamivel hosszabb, és a kutathatóság korlátja hagyományosan egy-egy pápa pontifikátusának az idejével esik egybe – írta egyik elemzésében a Magyar Kurír.

Manapság ki kutathat? Formális írásos engedély szükséges hozzá. A kutatás egy bizonyos dokumentumra vagy témakörre vonatkozhat, s a kutatónak tudnia kell, hogy az adott irat valóban létezik-e. Csak kutatókat engednek be. A Vatikán közlése szerint évente 1000-1500-an kutathatják a levéltári iratokat. A több mint ezer év óta gyűjtött irattár 85 kilométernyi anyagot, körülbelül 35 ezer kötetet tartalmaz. Az archívum honlapjáról (<http://asv.vatican.va>) több dokumentumra, így a Galilei-részletei is letölthetőek. A legrégebbi dokumentum a VIII. századból származik.

A levéltár digitalizálása is zajlik, amely jelenleg 180 terabájt adatot tartalmaz. 2018-ban hétmillió képet digitalizáltak. Ez azonban a teljes anyagnak csak egy töredéke.

A testület rendes tagjai

Molnár Antal Molnár (magyar),
Ugo Baldini (olasz),
Agostino Borromeo (olasz),
Onorato Bucci (olasz),
Philippe Chenu (francia),
David d'Avray (brit),
Enrico dal Covolo (olasz),
Bernard Dompnier (francia),
Maria de Lurdes Fernandes (portugál),
Giulia Gasparro Sfameni (olasz),
Emília Hrabovec (szlovák),
Johannes Helmuth (német),
Marek Andrzej Ingłot (lengyel),
Elisabeth Kieven (német),
Augustin Laffay OP (francia),
Gaetano Lettieri (olasz),
Werner Maleczek (osztrák),
Gert Melville (német),
Nelson Hubert Minnich (amerikai),
Sergio Pagano (olasz),
Agostino Paravicini Bagliani (olasz),
Cesare Pasini (olasz),
Antón M. Pazos (spanyol),
Claude Prudhomme (francia),
Gianpaolo Romanato (olasz),
Carlos Salinas Arana (chilei),

Josep-Ignasi Saranyana-Closa (spanyol),
Nicoletta Vittoria Spezzati (olasz),
Francis Thonippara (indiai),
Giovanni Maria Vian (olasz).

A nyitás kronológiája

- 1924-től XVI. Gergely pápasága (1846) alatt született dokumentumokat lehetett vizsgálni
- 1966-ban IX. Piusz (1846-1878) pápaságának anyagait nyitották meg
- 1978-tól XIII. Leó pontifikátusának dokumentumai váltak elérhetővé
- 1985-től X. Piusz és XV. Benedek (1914-1922) pápaságának levéltári anyagait értékelhették ki
- A Hittani Kongregáció 1991-ben hozott döntést az archívum általa őrzött dokumentumainak fokozatos és ellenőrzés mellett történő megnyitásáról. Egyetlen kutatási kritérium az volt, hogy az illető diplomás szakember legyen akadémiai vagy egyházi tekintély által kiállított ajánlólevél birtokában, s igazolja, hogy milyen egyetemen vagy felsőoktatási intézményben folytat tudományos tevékenységet.
- 1998-ban azon korábban indexre tett dokumentumok vizsgálatát tette lehetővé a kongregáció, amelyek a hitvitákat, az álmisztikát, az újkori lelki mozgalmakat és a felvilágosodás vitatott tételeit tartalmazzák. Az engedély

azonban akkor az 1903 előtti dokumentumokra vonatkozott.

- 2003-tól II. János Pál a vatikáni államtitkárság dokumentumainak egy részét tette elérhetővé, ami azért volt fontos, mert sok a Vatikán és Németország kapcsolatait érintő írás vált kutathatóvá XI. Piusz (1922-1939) pápaságának idejéből.
- 2006 szeptemberében XVI. Benedek pápa megnyitotta a teljes, XI. Piusz pápaságát érintő iratanyagot. Ez magyar szempontból is fontos volt, hiszen ebben az iratcsoportban található meg a budapesti nunciátúra iratait is.
- A vatikáni archívum kincseiből kiállítást is szerveztek, először 1981-en. Ennél azonban az archívum sokkal több anyagát ismerhették meg az érdeklődők a levéltár megalapításának 400. évfordulóján: 2012-ben Rómában a Capitoliumi múzeumban rendezték a Lux in Arcana, azaz „Fény a rejtekben” című kiállítást. Ezerkétszáz év száz olyan dokumentumát ismerhették meg a látogatók, melyeket először és feltehetőleg utoljára hagyták el az archívumot.
- 2019 márciusában Ferenc pápa március elején bejelentette, lehetővé teszik a történészek számára a XII. Piusz pápasága alatt született (1939-1958) dokumentumok kutatását

Rónay Tamás

MAGYARHANG.HU

március 3.

„Szükség van a Fideszben csalódott szavazókra” – Magyar Hang-ajánló

– A katolikus egyház köszöni, jól van – Molnár Antal egyháztörténész személyében először nevezett ki magyar embert a pápa a Történettudományi Pápai Bizottság tagjává. Interjú.

Molnár Antal: A Magyarságkutató Intézetet támogatni olyan, mintha a vírustagadókat finanszíroznák

Az, hogy a kormány a Magyarságkutató Intézetet támogatja, olyan, mintha vírustagadókat támogatnának – nyilatkozta nemrég Molnár Antal, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatója.

A történész – akit nemrég a Pápai Történettudományi Bizottságba neveztek ki – most a Válasz Online-nak adott interjút.

Molnár Antal korábban a Római Magyar Akadémia igazgatója volt.

A tudós kinevezéséről elmondta, hogy azt vélhetően elsősorban a bizottság kezdeményezte a pápa részére. Hozzátette: véleménye szerint az, hogy a bizottságnak most már magyar tagja is lesz, a hazai történettudományi külföldi reprezentációja szempontjából is nagy jelentőséggel bír.

Legfontosabb misszióink nem pusztán a magyar történelem megismertetése, hátunkon kell vinni az egész régió történetét – részletezte, hozzátéve: a közös múltat, az összefüggéseket és ezáltal a jelenbeli konfliktusok múltbéli gyökereit kell bemutatni elsősorban.

A hazai viszonyokra kitérve ugyanakkor elmondta, hogy aggasztónak tartja a Magyarságkutató Intézet tényeresét.

A nevezett intézet létrejötte óta hallgatjuk, hogy kicsoda megszontosodott, szunyókáló csapat vagyunk, amely féltékeny az új eredményeket hozó új szereplőkre – válaszolta arról beszélve, hogy miként tekint a Magyarságkutató Intézet az akadémikusokra.

A „házmester-történészkedésről” beszélve – amely általa került szóba, hogy a Magyarságkutató Intézet főigazgatója, Horváth-Lugossy Gábor korábban társasházkezelő céget vezetett – elmondta: elsősorban az a problémájuk, hogy a Magyarságkutató Intézet úgy állítja

be a dolgokat, mintha bárki lehetne történész és a történelem nem tudomány lenne.

Az a nyíltan hangoztatott álláspont a probléma, amely szerint a történelem nem tudomány, csupán vélemények halmaza. Mindenki azt fogad el belőle, amit jónak lát, s egy házmester álláspontja éppen annyit számít, mint egy tudósé – válaszolta.

Hozzátette: az, hogy a kormány egy olyan intézetet pénzel, ami ilyen tanokat terjeszt, olyan, mintha a vírustagadókat támogatná az állam.

Bár ezt követően gyorsan hozzáfűzte, hogy Gódey Györgynek legalább patikusi végzettsége van, miközben a Magyarságkutató Intézet főigazgatója semmilyen történettudományi képzést nem végzett el.

Molnár Antal emellett arról is beszélt, hogy véleménye szerint azért a pozsonyi csatát illetően robbant ki emlékezetpolitikai háború manapság, mert erről az eseményről nagyon kevés hiteles információnk van, és emiatt könnyebb félremagyarázni azt.

A Magyarságkutató Intézet filmjének eddig nyilvánosságra került részletei a szándékkal ellentétes hatást értek el.

Egy régi csata esetében svungosabb dolog leegyszerűsített tételmonddal indulatokat kiváltani az átlagműveltségű férfilakosságnál, mint bonyolult etnikai-demográfiai kérdések kapcsán. Az egyszerű hazugság mindig vonzóbb az összetett igazságnál – fejtette ki.

Bereznay István

“A Magyarságkutató finanszírozása olyan, mintha a vírustagadókat támogatná az állam”

Sistergős kritikát kapott a kormány áltudományos szervezete, a Magyarságkutató Intézet, amelynek főigazgatója hivatásos házmester, vagyis egy társasházkezelő cég vezetője volt, mielőtt kormányzati sumerológus lett belőle.

Molnár Antal történész, Történettudományi Intézet igazgatója, a vatikáni Pápai Történettudományi Bizottság tagja a Válasz Online-nak adott friss interjújában ugyanis igen élesen bírálta a legutóbb a pozsonyi csatáról készített, hibáktól hemzsegő és egész koncepcióját egy latin mondat félrefordítására építő animációs filmmel feltűnést keltő szervezetet.

“Nekünk nem az a fő bajunk, hogy tudatlanságból vagy szándékosan félrefordítottak egy latin mondatot A pozsonyi csata című filmben, és a magyarok állítólagos kiirtására épül az egész koncepció. Az a nyíltan hangoztatott álláspont a probléma, amely szerint a történelem nem tudomány, csupán vélemények halmaza. Mindenki azt fogad el belőle, amit jónak lát, s egy házmester álláspontja éppen annyit számít, mint egy tudósé” - mondta Molnár az interjújában.

A tudós nem bánt kesztyűs kézzel a hun magyar rokonságról hablatyolókkal és a köztévével sem: “Ugy érzem, ezt a tudást és erőfeszítést kérdőjelezi meg az

olyan okoskodások, hogy a hun és a hungarus ugyanaz, tehát hunok lennénk. Ma már sajnos nem csak nem kültelki kocsmákban dívik ez a „kutatás”. Intézetet lehet erre alapítani és ez folyik a közszolgálati televízióból is – e szemlélet ellen mi mindig tiltakozni fogunk.”

Molnár Antal az interjújában megmutatta, hogy ha cinkelésről van szó, egy középkortörténész bármikor felveszi a versenyt bármelyik rapperrel. A Magyarságkutató vezetőjét és a kormány média házmestertempójú feljelentőemberét ugyanis így házmesterezte le és oltogatta:

“Amikor a társasház, ahol lakom, Horváth-Lugossy Gábor házmester-vállalkozása kezelte, még nem gondoltam, hogy főigazgató úr egyszer a történelmet is felveszi tevékenységi körébe. Szakmai ártalom a dokumentálás, így máig megvannak a közös költséggel, dugulással és takarítással kapcsolatos levelek az egykor szintén e cégnél dolgozó Szakács Árpád aláírásával.”

Hogy az interjút ezzel zárja:

"A Magyarságkutató költségvetési finanszírozása valóban olyan, mintha a vírustagadókat támogatná az állam. Előbbi főigazgatójának annyi köze van a történelemhez, mint

Gődény Györgynek az orvostudományhoz, bár utóbbinak legalább patikusi végzettsége van."

Szily László

24.HU

március 3.

Molnár Antal: A Magyarságkutató „főigazgatójának annyi köze van a történelemhez, mint Gődény Györgynek az orvostudományhoz”

A Vatikánba kinevezett csúcstörténész nem politizál, szakmai alapon bírálja a házmesterfokon üzött tudományt

A Válasz Online készített nagyinterjút Molnár Antallal, akit Ferenc pápa a minap nevezett ki a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává. A Történettudományi Intézet igazgatója azt valószínűsíti, nem a magyar katolikus egyház, hanem a Vatikán javaslatára került a testületbe, bár kutatási területe jelentős része a magyar katolicizmus múltjához kapcsolódik és a magyar egyház sok képviselőjével nagyon jó a kapcsolata. A pápai testület a katolikus egyház és a történettudomány közötti párbeszéd legfőbb fóruma, szerinte ezért lehet fontos, hogy kutatóként a magyarság és a Balkán történelmével foglalkozik.

Tetszik vagy nem tetszik, a magyarság bánata önmagában senkit nem érdekel.

Sokkal érdekesebb, ha a régióról beszélünk, hiszen régi cél, hogy a világ és Európa a magyar mellett a régió történetét a magyar szempontok szerint tematizálva ismerje meg, bemutatva a közös múltat, az összefüggéseket, a jelen konfliktusainak gyökereit.

A jelen hazai konfliktusairól azt mondja, az Orbán-kormány által alapított intézmények közül a Veritas Intézettel, a Nemzeti Emlékezet Bizottságával is jó a kapcsolatuk; a pozsonyi csatáról szóló animációs film után azért bírálták a Magyarságkutató Intézetet, mert a történelmet emlékezetpolitikai narratívákra szűkítette le.

Kiderül, a Mandineren megjelent közös írása Fodor Pállal, amely megkérdőjelezte „a házmester-történettudomány” hitelességét, személyes élményen is alapult.

Molnár Antal ugyanis olyan házban él, melynek ügyeit korábban a Magyarságkutató Intézet mostani főigazgatójának, Horváth-Lugossy Gábor házmester-vállalkozása kezelte. Mivel szakmai ártalom nála a dokumentálás, ezért máig őrzi a közös költséggel, dugulással, takarítással kapcsolatos leveleket, az egykor szintén a cégnél dolgozó Szakács Árpád aláírásával.

Molnár Antal sajnálja, hogy az „alternatív történetírás, kutatás” már nem csak kültelki kocsmákban dívik, intézetet lehet erre alapítani, és ez folyik a köztelevízióból is, noha tudományos kérdésekben szakemberekre kellene hallgatni.

A koronavírus elleni vakcina ügyében ő is inkább az orvosokra hallgat, mint Gődény Györgyre, egyetért azzal, hogy a Magyarságkutató költségvetési finanszírozása olyan, mintha vírustagadókat támogatna az állam.

Előbbi főigazgatójának annyi köze van a történelemhez, mint Gődény Györgynek az orvostudományhoz, bár utóbbinak legalább patikusi végzettsége van.

Azt mondja, intézményvezetőként nem politizál, de a szakma számára kulcsfontosságú ügyben fel kell emelnie a hangját, nem szabad mérlegelni, jó lesz-e vagy sem, mi lesz a költségvetéssel.

Farkas György

A BTK TTI történész igazgatóját nevezte ki Ferenc pápa

Ezzel Molnár Antal a Történettudományok Pápai Bizottságának első magyar tagja lett – számolt be róla cikkében az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat.

Ferenc pápa a Történettudományok Pápai Bizottságának (Pontificio Comitato di Scienze Storiche) tagjává nevezte ki Molnár Antalt, az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját.

Ő az első magyar tag a rangos vatikáni testület 67 éves fennállása óta.

Molnár Antal negyedszázada foglalkozik a katolikus egyháztörténelem kutatásával, ezalatt 18 könyve és több mint 200 tanulmánya látott napvilágot itthon és külföldön. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatójaként számos nemzetközi tudományos rendezvényt szervezett, többek között a Vatikánnal együttműködésben.

A Történettudományok Pápai Bizottságát XII. Pius pápa alapította 1954-ben a Történettudományok Nemzetközi Bizottságának (Comité International des Sciences Historiques) vatikáni „nemzeti” bizottságaként. A bizottság elődje egy bíborosi testület volt, amelyet még XIII. Leó pápa állított fel a történeti kutatások

előmozdítása érdekében 1883-ban, a Vatikáni Levéltár megnyitását követően.

XII. Pius döntése világosan jelezte a katolikus történetírás radikális megújulását, valamint az egyetemes történettudománnyal folytatott intenzív párbeszéd kezdetét. Ez a bizottság a legfontosabb történettudománnyal foglalkozó intézmény a Vatikánban, feladata a nemzetközi egyháztörténeti kutatások előmozdítása és koordinálása.

A testület összesen 32 egyházi és világi tagot számlál, akik egytől-egyig elismert tudósok, a világ minden tájáról. A bizottságnak eddig Közép- és Kelet-Európából mindössze két (egy lengyel és egy szlovák) tagja volt.

Ferenc pápa döntése nemcsak Molnár Antal történészi és tudományos szervező tevékenységének az elismerése, hanem fontos gesztus az 1990 után megújult magyarországi egyháztörténeti kutatások szempontjából is, továbbá komoly lehetőség a vatikáni magyar jelenlét erősítésére.

elkh.org

„Mintha vírustagadókat támogatna az állam” – csúcstörténész a Magyarságkutatóról és az alternatív tudományról

Az egyik legmagasabb nemzetközi pozíciót betöltő magyar történész jelenleg Molnár Antal, a Magyar Tudományos Akadémiáról leválasztott Történettudományi Intézet igazgatója, akit Ferenc pápa a minap a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki. „A Magyarságkutató Intézet költségvetési finanszírozása olyan, mintha a vírustagadókat támogatná az állam. Előbbi főigazgatójának annyi köze van a történelemhez, mint Gődény Györgynek az orvostudományhoz, bár utóbbinak legalább patikusi végzettsége van” – mondja a szakember, aki A pozsonyi csata című animációs film bemutatása után élesen bírálta a kormányzati emlékezetpolitika zászlóshajóját. Zavarja, hogy az övétől eltérő tudományos nézetek is megjelennek? Mi fán terem a házmaster-történettudomány? Miért finanszírozzon egyáltalán az állam bölcsészeti kutatásokat? Nagyinterjú.

– Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki önt: a magyar katolikus egyház javaslatára bölintott rá az egyházfő, vagy a Vatikán kezdeményezéséről van szó?

– Valószínűleg utóbbi. Alapvetően a bizottság tesz személyi javaslatot a pápának, aki ezt általában elfogadja. Számos hasonló testület segíti különben a Szentszék munkáját, ezek zöme teológiai-pasztorális kérdésekkel foglalkozik. Aztán vannak olyanok, amelyek a laikus tudomány és a kultúra felé nyitnak – leginkább a régészeti és történettudományi bizottságra igaz ez. Utóbbi 1954-ben alapította XII. Piusz pápa, hogy előmozdítsa a történettudomány és az egyház közötti párbeszédet.

– Az elmúlt időben közéleti konfliktusban is szerepet vállalt, a pozsonyi csatáról szóló dilettáns animációs film után Fodor Pállal, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont főigazgatójával a Mandineren megjelent publicisztikájukban élesen bírálták a kormányzati emlékezetpolitika zászlóshajójának számító Magyarságkutató Intézetet. Meglepő is lett

volna, ha ezek után a magyar egyház jelöli, kockáztatva a politikai konfliktust...

– Engem nem lepett volna meg. Egyházi gimnáziumban érettségiztem, kutatási területem jelentős részben a magyar katolicizmus múltjához kapcsolódik, és a magyar egyház nagyon sok képviselőjével kifejezetten jó a kapcsolat. Egyházi vezetők az elsők között gratuláltak a kinevezésemhez. Egyáltalán nem ritkaság, hogy egyházi felkéréseket kapok, időnként megkérdezik a véleményemet történelmi kérdésekben, sőt a püspöki konferencián is előadtam 2017-ben a reformációról. Az a tapasztalatom, hogy a magyar katolikus egyház szívesen működik együtt velem, és ez fordítva is igaz.

– Ön az első magyar történész, akit meghívnak a bizottságba, ahol Közép-Európát még egy szlovák és egy lengyel tudós képviseli. Mit jelez ez a leosztás? Álmos sóhivatalt vagy valódi fórumot képzelünk el?

– A bizottságnak az egész világról harminc tagja van, odafigyelnek a földrajzi és tematikai kiegyensúlyozottságra, mert ez a katolikus egyház és a

történettudomány közötti párbeszéd legfontosabb fóruma. A velem együtt most már három közép-európai a bizottság tíz százalékát adja, ez jelzi a régió, illetve az itt folyó kutatások súlyát. A felkérés ezért nemcsak nekem szóló elismerés, hanem az országnak és a magyar tudományosságnak is, amely az elmúlt években elég intenzíven jelen volt Rómában.

– Távol álljon tőlünk az ünneprontás, de miért fontos szűkebb kutatási területe, a 16-17. századi Magyarország, a török hódoltság és a katolikus egyház története? Mivel győzne meg ennek hasznosságáról egy adófizető polgárt vagy egy forrásosztó politikust?

– Kezdjük a pápai bizottságtól: nekik fontos egy magyar kutató, aki nemcsak a magyar múlttal, hanem a Balkán történelmével is foglalkozik. Kinevezésem fontos visszajelzése annak, amit római akadémiai igazgatóként igyekeztem érvényesíteni. Legfontosabb misszióknem pusztán a magyar történelem megismertetése, hátunkon kell vinni az egész régió történetét. A térségben ugyanis a magyaroké a legrégebbi államiság, a Balkán felé sok szempontból mi képviseltük az európai szellemáramlatokat és mindig jelentős szerepet játszottunk. Ráadásul páratlan hagyományt őrzünk: 150 évig szétosztva senyvedünk a hódoltság idején.

Mi, magyarok egyszerre éltünk a katolikus Habsburg-nagyhatalomban, Erdély révén egy kis protestáns fejedelemségben és részei voltunk egy muszlim világbirodalomnak is.

Az ambícióknak – és itt jön a képbe a magyar adófizetők pénze –, hogy az egész térség történetét a mi szempontjaink szerint tematizálva mutassuk meg Európának és a világnak. Tetszik vagy nem tetszik, a magyarság bánata önmagában senkit nem érdekel. Máris érdekesebb, ha a régióról beszélünk, a közös múltat, az összefüggéseket, a jelenbeli konfliktusok múltbéli gyökereit mutatjuk be. A magyar kultúra és diplomácia régi célja, hogy mi prezentáljuk a régió történetét, s a mi narratívánkhoz csatlakozzanak a többiek. Saját témámról szólva: a hódoltság korának bizony hatása van a mai napig. Hogy mást ne mondjak, a Kárpát-medence etnikai arányainak Trianonhoz vezető megváltozása ebből az időszakból eredeztethető.

„A magyarság bánata önmagában senkit nem érdekel.”
Fotó: Válasz Online/Vörös Szabolcs

– Megmelengeti a szívünket a magyar kulturális imperializmus programja, de ebbe hogyan vonja be horvát, szerb, bosnyák kollégáit?

– Ha ezt intelligensen, a többieket meghallgatva csináljuk, senki nem veszi támadásnak. Valakinek képviselnie kell e régió történetét a világ felé, erre a magyar történettudomány múltja és szakembergárdája miatt különösen alkalmas. Én például pályám kezdetén nagyon tudatosan fordultam a Balkán felé, mert a török hódoltság érthetetlen a térség ismerete nélkül: Magyarország középső harmada a korszakban erősen balkanizálódott. Akiket ugyanis mi ide települt török katonáknak, tisztviselőknak tartunk, valójában – főleg iszlamizált vagy ortodox – balkániak voltak. Magyarokként tehát muszjá a szerb ortodox egyházzal, a raguzai (ma Dubrovnik) kereskedőkkel és a bosnyák ferencesekkel foglalkozunk. Ők itt élték a mindennapokat, akkor Magyarország az ő hazájuk is volt. Ha én ezzel a témával magyar történészként foglalkozom, akkor én ezeknek az

országoknak a tudományosságával saját jogon lépek interakcióba.

– Lelkesen beszél tudományos kapcsolatokról, sokszínűségéről – külföldön. Miért zavarja, hogy idehaza is színesebb a kép, s létrejött például a Magyarországtudó Intézet?

– Tisztázzuk a történetet! A nevezett intézet létrejötté óta hallgatjuk, hogy micsoda megcsontosodott, szunyókáló csapat vagyunk, amely féltékeny az új eredményeket hozó új szereplőkre. Első vitacikkünkben is leírtuk, hogy az elmúlt tíz évben több intézményt alapított a magyar állam, amelyekkel nekünk nagyon jó a szakmai együttműködésünk, említhetem a Veritas Intézetet vagy a Nemzeti Emlékezet Bizottságát. Minden kormányának szíve-joga intézeteket alapítani, ez gyakorlat létezett 2010 előtt is, nem gondolom, hogy nekünk bármely kabinet ilyen törekvését bírálunk kellene. A szavunkat az ellen emeltük fel, hogy a történelmet kizárólag emlékezetpolitikai narratívákra akarják leszűkíteni.

– Ennél azért élesebben fogalmaztak. Idézzük: „a házmester-történettudomány pontosan annyira komoly és hiteles, mint a házmester-atomfizika vagy a házmester-onkológia.” Vices odaszúrás a korábban társasházkezelő-céget vezető Horváth-Lugossy Gábor Magyarországtudó Intézet-főigazgatónak. A hasonlat azonban sántít, hiszen az onkológia meg az atomfizika egzakt tudomány, a történelemben pedig források, megközelítések, értelmezések versenyeznek.

– Amikor a társasházat, ahol lakom, Horváth-Lugossy Gábor házmester-vállalkozása kezelte, még nem gondoltam, hogy főigazgató úr egyszer a történelmet is felveszi tevékenységi körébe. Szakmai ártalom a dokumentálás, így máig megvannak a közös költséggel, dugulással és takarítással kapcsolatos levelek az egykor szintén e cégnél dolgozó Szakács Árpád aláírásával. Az egyik legsúlyosabb ellenvetésünk a Magyarországtudó Intézetrel vagy általában az „alternatív történetírással” kapcsolatban az, hogy abból indulnak ki: az „akadémiai” (valójában már az Eötvös Loránd Kutatói Hálózat alá tartozó) történeti intézetben nem történt semmi. Ami meg történt, az rossz. Ez szemenszedett hazugság. Csak szakterületemen, a török kori Magyarország témájában az elmúlt egy évtizedben több mint 70 önálló könyv jelent meg az intézet gondozásában, közel félszáz idegen nyelvű kötetet publikáltunk nyugati és közép-európai kiadóknál, sokszor régiós együttműködésben. Lendület-kutatócsoportjaink a magyar vidék generációkon átívelő változásaival, a Szent Korona történetével, Trianonnal, családtörténettel foglalkoztak-foglalkoznak: ez tényleg olyan nemzetellenes tematika?

– Tiszta sor: bírálták a munkájukat, erre önök visszavágtak.

– Mélyebb a probléma. Nekünk nem az a fő bajunk, hogy tudatlanságból vagy szándékosan félrefordítottak egy latin mondatot A pozsonyi csata című filmben, és a magyarok állítólagos kiirtására épül az egész koncepció. Az a nyíltan hangzott álláspont a probléma, amely szerint a történelem nem tudomány, csupán vélemények halmaza. Mindenki azt fogad el belőle, amit jónak lát, s egy házmester álláspontja éppen annyit számít, mint egy tudósé. Egy történész öt évet tanul az egyetemen, majd

évekig doktori képzésre jár, elengedhetetlenek a külföldi tanulmányok, az idegennyelvtudás, a levéltári kutatások tapasztalata és legalább tíz év, mire valaki bedolgozza magát a szakmájába. Rengeteg olyan képességet kell megszerezni – régi iratok olvasásának képessége, holt nyelvek stb. – amivel más ember nem rendelkezik, mert ő más szakmában mélyedt el. Úgy érzem, ezt a tudást és erőfeszítést kérdőjelezzik meg az olyan okoskodások, hogy a hun és a hungarus ugyanaz, tehát hunok lennénk.

Ma már sajnos nem csak nem kültelki kocsmákban dívik ez a „kutatás”. Intézetet lehet erre alapítani és ez folyik a közszolgálati televízióból is – e szemlélet ellen mi mindig tiltakozni fogunk.

Vitakoznék azzal is, hogy például az orvostudományban mindig minden egzakt. Aki már volt beteg és konzultált egynél több orvossal, tudja, hogy ugyanazokból a tényekből homlokegyenest ellentétes következtetéseket is le lehet vonni. Én mégis a szakemberekre szeretek hallgatni, amikor arról döntök, hogy be kell-e adni a koronavírus-oltást. Ők ugyanis árnyalatnyi különbségekkel, de ugyanazt mondják. Történészként részvétellel teli jobbjomat nyújtom az orvosoknak, mert úgy látszik, egy kisfröccs mellett ma már nemcsak azt lehet mondani, hogy a magyarok hunok vagy sumerek lennének, hanem azt is, milyen hatásmechanizmusai vannak egy oltásnak.

„Nem az a fő bajunk, hogy tudatlanságból vagy szándékosan félrefordítottak egy latin mondatot A pozsonyi csata című filmben...” Fotó: Válasz Online/Vörös Szabolcs

– Mondjuk Gődény Györgyöt legalább nem pénzeli a magyar állam.

– A Magyarországi kutató költségvetési finanszírozása valóban olyan, mintha a vírusstagadókat támogatná az állam. Előbbi főigazgatójának annyi köze van a történelemhez, mint Gődény Györgynek az orvostudományhoz, bár utóbbinak legalább patikusi végzettsége van.

Névjegy/Molnár Antal

A Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban érettségizett, az ELTE Bölcsészettudományi Karán latin–történelem szakán diplomázott, emellett török szakos tanulmányokat is folytatott. Szegeden irodalomtudományból, a Paris IV–Sorbonne Egyetemen történettudományból szerzett doktori fokozatot. Előbb a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, majd az ELTE-n oktatott, 2005-től a MTA Történettudományi Intézetében dolgozik. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt, majd visszatért kutatóintézetébe, amelynek 2019-től igazgatója. Pozícióját az MTA-tól való leválasztás és az Eötvös Loránd Kutatói Hálózat alakítás után is megőrizte. Tizennyolc önálló kötete, több mint 200 tanulmánya látott napvilágot magyar és idegen nyelven, tudományos munkásságáért több hazai, illetve külföldi díjat kapott.

– Segítsen nekünk: miben is egzakt tudomány a történelem?

– Például abban, hogy a történész tudja: egy középkori krónika állítása még nem az igazság. Valóban volt a magyar nemességnek a középkorban hun származástudata, amiképpen a lengyelek szarmatáknak, a szlovákok nagymorvák utódainak tartották magukat, nem is beszélve a Romániában sokáig kizárólagos dák-római kontinuitásról. A 16-17. században művelt szerzők azt is

leírták, melyik nép melyik bibliai vagy mitológiai szereplőtől származik, nyilván a mai tudásunk alapján másként látjuk a kérdést. Aki ezt nem fogadja el, az nincs tisztában a történettudomány elmúlt néhány évszázados fejlődésével. Ez ugyanolyan, mintha én bizonyos betegségeket piócákkal, érfelvigással akarnék gyógyítani, mondván, őseink így csinálták, bizzunk az ő tudásukban.

– Amennyiben a jövő évi költségvetésben még több jut a Magyarországi kutatóra, s mondjuk a tomboló sikert aratott pozsonyi film után östörténeti sorozatot is készítenek, akkor eldől, a kormányzat ebben a vitában kinek ad igazat. Intézményvezetőként, történészként mit tesz, ha érvelésének semmi foganatja?

– Jó kérdés, mert eddig azért a politikai döntéshozók szakmai kérdésekben alapvetően szakemberekre támaszkodtak. Még az Alaptörvényben is szerepel, hogy a tudomány kérdéseiben a tudomány emberei az illetékesek. A kommunizmus után felnőve, Európában szocializálódva ez számomra axióma. Minket a magyar állam azért fizet, hogy szakkérdésekben ránk hallgasson. Lehetnek olyanok, akikre jobban hallgat, de ezzel semmi baj nincs, amíg a hozzáértőkkel konzultál. Viszont a hozzáértésről csak a szakmai közösség dönthet. Például az orvosok leszögezték, hogy az említett Gődény György sarlatán, nem tartozik közéjük.

– A második világháború a máig földben lévő bombák vagy Trianon a határontúli magyarok révén napjainkig hat. Mivel magyarázza, hogy most mégis a több mint ezer évvel ezelőtti pozsonyi csatával kapcsolatban robbant ki az új emlékezetpolitikai háború?

– A pozsonyi csata fontos pillanat a magyar történelemben, lényegében ezzel fejeződött be a honfoglalás. Fegyvertény volt, mert nem tudták kiszorítani a magyarságot a Kárpát-medencéből, támogatható, hogy ez a tény kerüljön be a középiskolai történelemkönyvekbe. Nagyjából ezzel be is fejeztük, amit tudunk az eseményről, korai történelmünk tragédiája az írott források hiánya. Ugyanakkor szó nincs arról, hogy „az akadémiai történetírás” elhallgatta volna az eseményt, például Hadtörténeti Intézet 2008-ban komoly tanulmánykötetet adott ki a témában. Az érzelmeket részben az magyarázza, hogy egy régi csata esetében svungosabb dolog leegyszerűsített tételmonddal indulatokat kiváltani az átlagműveltségű férfilakosságnál, mint bonyolult etnikai-demográfiai kérdések kapcsán. Az egyszerű hazugság mindig vonzóbb az összetett igazságnál.

– A nagyközönség falja a történelmi témájú Youtube-videókat, népszerűsítő irodalmat, de a történelmet egyetemen tanulók száma csökken, különösen az ön által kutatott újkori témákban. Miért?

– Azonnali eredményre kondicionált mindennapi életünk, szellemi befogadóképességünk, illetve a közeg is elbátortalanít – nyilván senki nem lelkes, amikor verejtékkel kikutatott tudományos eredmény után őrzöngve gyalázzák. Megtörtént, hogy egy Youtube-videóban géppisztollyal lötték szét az MTA címerét. Nehéz lépést tartani a tudomány fejlődésével is. Például a régészetben most felfutó archeogenetikához Magyarországon körülbelül annyian értenek, mint egy most kifejlesztett vakcina pontos hatásmechanizmusához. Százötven évvel ezelőtt a történészi munkához elég volt a

gimnáziumban megszerzett latin nyelvtudás, a jogi végzettség és az érdeklődés – ma már csak a szakterülettel kapcsolatos szakirodalom követése is hatalmas energiabefektetést követel.

– **Intézményvezetőként mit tud kezdeni azzal, hogy a szakmai megszólalás kultúrharcos mezőbe kerül?**

– Egy intézményvezető ne legyen mozgalmár, felesleges minden társadalmi kérdéshez hozzászólni. Politikai kérdésekben még kevésbé kell nyilatkozni, de egy egész tudományterület számára kulcsfontosságú ügyben fel kell emelnie a hangját. Ilyenkor nem szabad mérlegelni, hogy az jó lesz-e vagy sem, mi lesz a költségvetéssel és így tovább. A kutatóhálózat az egyetem mellett a magyar tudományosság legfontosabb letéteményese.

– **Az egyetemi rendszert éppen mostanában alakítják át, a gazdaság igényeinek való megfelelést hangsúlyozva. Ha ez a reformhullám önöket is eléri, hogyan érvel majd a kézzelfogható hasznot nem hajtó bölcsész kutatások finanszírozása mellett?**

– Minden kultúrmenzset fenntart az adott közösség múltját hivatásszerűen kutató intézményeket, amelyek új eredményekkel gazdagítják adott állam önismeretét, s hozzájárulnak a világtörténelemhez az adott nemzet történetével. Persze az ilyen intézmények száma, munkamegosztása mindig a kormány felelőssége. De az biztos, hogy ilyen intézetekre szükség van, mert tudásunk nemcsak a természet-, hanem a humántudományokban is nő. Erre jó példa a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Türk Attila régész vezette őstörténeti kutatócsoportja. Ők fontos eredményekkel egészítik ki a tudásunkat a korai magyar időkről, de ehhez az kellett, hogy elmenjenek ázni az Urálhoz, gyümölcsöző kapcsolatokat alakítsanak ki a posztszovjet térség múzeumaival. Mindezt szakmán kívüliek képtelenek lennének elérni. Ahol egy állam ilyesmivel nem foglalkozik, ott a történeti tudat egy idő után megreked. Másrészt az adott ország nemzetközi képviselete, érdekérvényesítése is sérül, ha nincs, aki elmondja a múltját, beilleszti történelmét a nemzetközi kontextusba. Annak megfogalmazása, hogy mi a helyünk és sorunk Európában, többek között a történettudomány feladata. Aki erről lemond, végső soron a nemzetépítést adja fel.

Ablonczy Bálint

MAGYARNEMZET.HU

március 2.

A BTK TTI történész igazgatóját nevezte ki Ferenc pápa

Ezzel Molnár Antal a Történettudományok Pápai Bizottságának első magyar tagja lett – számolt be róla cikkében az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat.

Ferenc pápa a Történettudományok Pápai Bizottságának (Pontificio Comitato di Scienze Storiche) tagjává nevezte ki Molnár Antalt, az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját.

Ő az első magyar tag a rangos vatikáni testület 67 éves fennállása óta.

Molnár Antal negyedszázada foglalkozik a katolikus egyháztörténelem kutatásával, ezalatt 18 könyve és több mint 200 tanulmánya látott napvilágot itthon és külföldön. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatójaként számos nemzetközi tudományos rendezvényt szervezett, többek között a Vatikánnal együttműködésben.

A Történettudományok Pápai Bizottságát XII. Pius pápa alapította 1954-ben a Történettudományok Nemzetközi Bizottságának (Comité International des Sciences Historiques) vatikáni „nemzeti” bizottságaként. A bizottság elődje egy bíborosi testület volt, amelyet még XIII. Leó pápa állított fel a történeti kutatások

előmozdítása érdekében 1883-ban, a Vatikáni Levéltár megnyitását követően.

XII. Pius döntése világosan jelezte a katolikus történetírás radikális megújulását, valamint az egyetemes történettudománnyal folytatott intenzív párbeszéd kezdetét. Ez a bizottság a legfontosabb történettudománnyal foglalkozó intézmény a Vatikánban, feladata a nemzetközi egyháztörténeti kutatások előmozdítása és koordinálása.

A testület összesen 32 egyházi és világi tagot számlál, akik egytől-egyig elismert tudósok, a világ minden tájáról. A bizottságnak eddig Közép- és Kelet-Európából mindössze két (egy lengyel és egy szlovák) tagja volt.

Ferenc pápa döntése nemcsak Molnár Antal történészi és tudományszervező tevékenységének az elismerése, hanem fontos gesztus az 1990 után megújult magyarországi egyháztörténeti kutatások szempontjából is, továbbá komoly lehetőség a vatikáni magyar jelenlét erősítésére

24.HU

március 2.

Magyar szakembert neveztek ki fontos vatikáni pozícióban

Ferenc pápa a Történettudományok Pápai Bizottságának (Pontificio Comitato di Scienze Storiche) tagjává nevezte ki Molnár Antalt, az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját – áll ELKH közleményében.

A szakember az első magyar tag a rangos vatikáni testület 67 éves fennállása óta.

Molnár Antal 25 éve foglalkozik a katolikus egyháztörténelem kutatásával, ezalatt 18 könyve és több

mint 200 tanulmánya jelent meg itthon és külföldön. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatójaként számos nemzetközi tudományos rendezvényt szervezett, többek között a Vatikánnal együttműködésben.

A Történettudományok Pápai Bizottságát XII. Pius pápa alapította 1954-ben a Történettudományok Nemzetközi Bizottságának (Comité International des Sciences Historiques) vatikáni szervezeteként. A bizottság elődje egy bíborosi testület volt, amelyet még XIII. Leó pápa állított fel a történeti kutatások előmozdítása érdekében 1883-ban, a Vatikáni Levéltár megnyitását követően. XII. Pius döntése világosan jelezte a katolikus történetírás radikális megújulását, illetve az egyetemes történettudománnyal folytatott intenzív párbeszéd kezdetét. Ez a bizottság a legfontosabb történettudománnyal foglalkozó intézmény a Vatikánban,

feladata a nemzetközi egyháztörténeti kutatások előmozdítása és koordinálása.

A testület összesen 32 egyházi és világi tagot számlál, akik mind elismert tudósok. A bizottságnak eddig Közép- és Kelet-Európából mindössze két, egy lengyel és egy szlovák tagja volt. Ferenc pápa döntése nemcsak Molnár Antal történész és tudományszervező tevékenységének az elismerése, hanem fontos gesztus az 1990 után megújult magyarországi egyháztörténeti kutatások szempontjából is.

444.HU

március 1.

Magyar történész is kutathatja az eddig ismeretlen vatikáni iratokat

A harminc fős Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki Ferenc pápa Molnár Antalt, a Történettudományi Intézet igazgatóját. A Blikk azt írja, a vatikáni szervnek 67 éves fennállása során még nem volt magyar tagja.

Molnár tanácsadó testületként jellemezte a bizottságot, ami közvetve a pápa fennhatósága alatt áll, és koordinálja az egyházi, vatikáni történeti kutatásokat. A történész éppen azután kezdheti meg a munkát, hogy Ferenc Pápa megnyitotta az 1939 és 1958 közt regnáló XII. Pius levéltári iratait.

Sokan abban bíznak, ezekből pontosabb információkat szerezhetnek a katolikus egyház és a náci kapcsolatáról.

Szurovecz Illés

BLIKK.HU

március 1.

Fény derülhet a Vatikán eddig rejtett titkaira? Ferenc pápa történésze lett a hazai tudós

Budapest — Megannyi titok és rejtély övezi a Vatikán Titkos Levéltárát.

Különösen Dan Brown világsikerű könyve, a Da Vinci-kód sugallta azt, hogy a Szentszék archívuma valamilyen misztikus hely, ahol a porlepte pergamenek és megsárgult papírok döbbenetes információkat őriznek. Történészek évtizedek óta követelték, hogy az 1939 utáni levéltári aktákba is betekintést nyerhessenek, ez idáig hiába. A megváltás, úgy fest, pont hazánkából érkezik! **Magyar tudós még soha nem dolgozhatott ilyen pozícióban, mint Molnár Antal történész, az MTA Történettudományi Intézetének igazgatója, akit Ferenc pápa nevezett ki a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává.** A testületnek 67 éves fennállása során még nem volt magyar tagja.

– **Hatalmas megtiszteltetés számomra, hogy a 30 tagú testület tagja lehetek. Egyúttal mérhetetlen bizalom is.** Megvallom, meglepetésként ért, hogy Ferenc pápa engem kért fel erre a posztra. Ez számomra visszajelzés, hogy tudományos munkámmal és a Római Magyar Akadémia vezetőjeként eltöltött öt évemben hozzá tudtam tenni a világ egyháztörténetéhez – mondta lapunk kérdésére Molnár Antal. – **A rangos testület egy speciális akadémia, egy amolyan tanácsadó testület, amely közvetve az egyházfő irányítása alatt áll, és koordinálja a katolikus egyház és a Vatikán történeti kutatásait** – válaszolta a bizottság munkáját a történész, aki arra is kitért, hogy nagy kihívás számára, hogy azt követően kezdheti meg munkáját, hogy Ferenc pápa megnyitotta az 1939 és 1958 között regnáló XII. Pius pápa levéltári anyagát.

Ez a korszak a fasizmus és a kommunizmus, valamint a hidegháború sok titkot rejtő időszaka, amelyben az akkori

pápa egyházfői és politikai tevékenysége sok vitát szült. Bár sok elemzés készült erről az időszakról, a levéltár és a diplomáciai – eddig titkos – iratok alaposabb kutatása **válaszokat adhat azokra a kérdésekre is, hogy többek között miért nem ítélte el Pius pápa kategorikusabban a náci népiertást, noha a Vatikán saját csatormáin keresztül nagyon sok zsidó polgárt mentett meg a biztos haláltól, ugyanakkor miért volt ellenséges a kommunista rezsimekkel.**

– **Ferenc pápa ugyan nem kifejezetten elméleti érdeklődésű egyházfő, de eddigi megnyilatkozásaiból is látni, hogy elsődleges számára, hogy a történeti eseményekkel kapcsolatos kutatások átláthatók legyenek** – tette hozzá a szakember.

Molnár Antal márciusban kapja meg a kinevezési okmányát, de úgy látja, hogy ebben a nehéz, koronavírusos időszakban egyhamar nem találkozhat személyesen a pápával.

Betiltott könyvek

Rita Monaldi és Francesco Sorti Imprimatur Secretum néven adott ki izgalmas könyvsorozatot, ami meglepő adalékokkal szolgál a pápák és az uralkodói családok kapcsolatairól és a 17–18. századi történeti események hátterében megbúvó, titokzatos összeesküvésekről.

A korabeli egyházfők tevékenységére vonatkozó részletek a Vatikán haragját oly mértékben kiváltották, hogy a Szentszék nyomására a szerzőpáros könyveit hazájukban betiltották.

Szarvas Zsolt

TELEX.HU

március 1.

Először került be magyar tudós a Pápai Történettudományi Bizottságba

Molnár Antal történész nagy megtiszteltetésnek érzi, hogy bekerült a Pápai Történettudományi Bizottságba.

Molnár Antal történész, az MTA Történettudományi Intézetének igazgatója személyében magyar tudóst nevezett ki Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává. A testületnek 67 éves fennállása során még nem volt magyar tagja – írja a Blikk.

„Hatalmas megtiszteltetés számomra, hogy a 30 tagú testület tagja lehetek. Egyúttal mérhetetlen bizalom is. Megvallom, meglepetésként ért, hogy Ferenc pápa engem kért fel erre a posztra. Ez számomra visszajelzés, hogy tudományos munkámmal és a Római Magyar Akadémia vezetőjeként eltöltött öt évemben hozzá tudtam tenni a világ egyháztörténetéhez” – nyilatkozta Molnár Antal.

A rangos testület egy speciális akadémia, egy amolyan tanácsadó testület, amely közvetve az egyházfő irányítása alatt áll, és koordinálja a katolikus egyház és a Vatikán történeti kutatásait. A lap szerint a feladat most azért

különösen érdekes, mert Ferenc pápa megnyitotta az 1939 és 1958 között regnáló XII. Pius pápa levéltári anyagait is. Ez a korszak a fasizmus és a kommunizmus, valamint a hidegháború sok titkot rejtő időszaka, amelyben az akkori pápa egyházfői és politikai tevékenysége sok vitát szült.

A római katolikus egyház nagyon sok zsidót mentett meg a haláltól, de Pius pápa fellépése mégis sok kritikát szült, felrótták neki, hogy miért nem ítélte el határozottabban a náci népiártást. Ferenc pápa eddig is bizonyította, hogy fontos neki, hogy átláthatóak legyenek a történeti eseményekkel kapcsolatos kutatások.

Molnár Antal márciusban kapja meg a kinevezési okmányát, de úgy látja, hogy ebben a nehéz, koronavírusos időszakban egyhamar nem találkozhat személyesen a pápával.

Brückner Gergely

MA.HU

február 26.

Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki Molnár Antalt

Megbízása öt évre szól.

Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját - közölte a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkársága az MTI-vel.

Molnár Antal megbízása öt évre szól.

A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz pápa kezdeményezésére hozták létre 1954. április 7-én. A vatikáni intézet nemzetközi szinten együttműködik számos egyházi és nem egyházi testülettel és intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszéd fontosságára.

A bizottság új tagjait hétfőn egyidőben nevezik ki - olvasható a közleményben.

Molnár Antal 1969-ben született Székesfehérváron. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) bölcsészettudományi karán, latin-történelem szakon végezte, 1995-1996-ban diplomázott. A Szegedi József Attila Tudományegyetemen 1999-ben irodalomtudományból, a Paris IV-Sorbonne Egyetemen 2002-ben történettudományból szerzett doktori fokozatot. 2000 és 2004 között az ELTE-n török szakos tanulmányokat folytatott. 2007-ben szintén az ELTE-n habilitált, 2019-ben pedig akadémiai doktori címet szerzett.

1998 és 2000 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történeti Intézetének adjunktusa, 2000-től az ELTE Történeti Intézetének adjunktusa, 2009-től docense. 1995

és 1996 között óraadó, 2002 és 2005 között pedig a Történész Műhely vezetője az Eötvös Collegiumban.

Egyetemi munkája mellett 2005-től az MTA Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, 2010-től osztályvezetője.

2008-tól 2011-ig a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottságának titkára, 2018-tól alelnöke.

1997-től 2011-ig a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya levéltárosaként dolgozott. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt.

2016-tól ismét a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, majd 2019. január 1-jétől igazgatója, illetve az ELTE Történeti Intézetének docense. Tudományos kutatásainak témája a katolikus egyház kora újkori története, ezen belül elsősorban Magyarország és a Szentszék kapcsolatainak története, illetve a hódolt Magyarország és a Balkán-félsziget története a 16-17. században. 18 önálló kötete és több mint 200 tanulmánya jelent meg magyar és idegen nyelven. Hat magyar és négy külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

MTI

HIRADO.HU

február 24.

Magyar történészt nevezett ki Ferenc pápa a Vatikán egyik legfontosabb intézményének tagjává

Magyar történészt nevezett ki Ferenc pápa a Vatikán egyik legfontosabb intézményébe. Molnár Antal az első magyar tagja a csaknem 70 éve alakult Pápai Történettudományi Bizottságnak. A testület közvetlen tanácsadó szervezete a pápának, tagjai nemzetközi szinten segíti a katolikus egyház munkáját. A történész azt mondja, hogy nem számított a kinevezésre, az - ahogy fogalmazott - derült égből jó értelemben vett villámcsapásként érte – hangzott el az M1 Híradójában.

A testület közvetlen tanácsadó szervezete a pápának, tagjai nemzetközi szinten segítik a katolikus egyház munkáját. Molnár Antal legfontosabb feladataként az egyes nemzetek, ezen belül pedig a magyarok római jelenlétének az erősítését nevezte meg.

Legkedvesebb művét mutatja Molnár Antal. A 2016-ban a Palazzo Falconieriről írott munkája még a Pápa asztalára is eljutott.

A magyar történész negyedszázada kutatja a katolikus egyháztörténelmet, 18 könyve és több, mint 200 tanulmánya jelent meg a témában. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt, és számos nemzetközi tudományos rendezvényt szervezett a Vatikánnal együttműködésben.

Molnár Antal számos díjat kapott a munkásságért, jelenleg a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének az igazgatója, márciustól pedig az egyik legfontosabb vatikáni intézmény, a Pápai Történettudományi Bizottság tagja.

A 67 éve fennálló intézetnek eddig még soha nem volt magyar tagja. A testületet összesen 32 egyházi és világi személy alkotja. Ők mind elismert tudósok a világ minden tájáról. Molnár Antalt, Ferenc Pápa személyesen választotta ki a feladatra.

„Ez a legjobb ilyen típusú megtiszteltetés, ugyanis nem nekem kellett pályáznom, igazából semmit sem kellett közvetlen érte tennem. Múlt héten kaptam egy emailt, múlt hét kedden, amelyben Bernard Ardura, a Történettudományok Pápai Bizottságának elnöke értesített, hogy harmadmagammal a bizottság új tagjává nevezett ki Ferenc Pápa, tehát igazából ez egy derült égből egy nagyon jó értelemben vett villámcsapás volt” – fogalmazott.

A történész legfontosabb feladataként a vatikáni magyar jelenlét erősítését nevezte meg. Ferenc pápa döntése nemcsak Molnár Antal munkásságának, hanem a megújult magyarországi egyháztörténeti kutatásoknak is az elismerése. A magyar történész megbízatása öt évre szól.

M1

FEMCAFE.HU

február 23.

Magyar tudóst emelt magas rangú pozícióba Ferenc pápa

A Szentatya a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki Molnár Antalt.

Óriási megtiszteltetés

Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját nevezte ki Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává - közölte a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia. Molnár Antal megbízatása öt évre szól. A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz pápa kezdeményezésére hozták létre 1954-ben. A vatikáni intézet nemzetközi szinten együttműködik számos egyházi és nem egyházi testülettel és intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszéd fontosságára - olvasható az MTI által idézett közleményben. Ferenc pápa hétfőn nevezte ki a bölcsész végzettségű szakembert.

A pápa Molnár Antalt a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki

Ferenc pápa Dr. Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet igazgatóját február 22-én a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki. A megbízatás öt évre szól.

Impozáns életút

Molnár Antal 1969-ben született Székesfehérvárott. Középiskolai tanulmányait a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban végezte. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Bölcsészettudományi Karán latin-történelem szakon végezte, az Eötvös Collegium tagjaként, ahol 1995-1996-ban diplomázott. A

Szegedi József Attila Tudományegyetemen 1999-ben irodalomtudományból, a Paris IV–Sorbonne Egyetemen 2002-ben történettudományból szerzett doktori (PhD) fokozatot. 2000 és 2004 között az ELTE-n török szakos tanulmányokat folytatott. 2007-ben szintén az ELTE-n habilitált, 2019-ben pedig akadémiai doktori címet szerzett.

1998 és 2000 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történeti Intézetének adjunktusa, 2000-től az ELTE Történeti Intézetének adjunktusa, 2009-től docense. 1995 és 1996 között óraadó, 2002 és 2005 között pedig a Történet Műhely vezetője az Eötvös Collegiumban. Egyetemi munkája mellett 2005-től a MTA Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, 2010-től osztályvezetője. 2008 és 2011 között a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottságának titkára, 2018-tól alelnöke. 1997-től 2011-ig a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya levéltárának levéltárosa. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója. 2016-tól ismét a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, majd 2019. január 1-jétől igazgatója, illetve az ELTE Történeti Intézetének docense.

Tudományos kutatásainak témája a katolikus egyház kora újkori története, ezen belül is elsősorban, Magyarország és a Szentszék kapcsolatainak históriája, illetve a hódolt

Magyarország és a Balkán-félsziget története a 16–17. században. 18 önálló kötete és több mint 200 tanulmánya látott napvilágot magyar és idegen nyelven. Hat magyar és négy külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

2002-ben a Klaniczay Tibor Díjat, 2003-ban a Palládium Díjat, 2004-ben a Talentum Akadémiai Díjat, 2006-ban a Szakály Ferenc Díjat, 2011-ben a Mestertanár Aranyérmét, 2019-ben pedig a Premio Roma díjat nyerte el.

Nős, három fiú édesapja.

A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz pápa kifejezett óhajára jött létre a 1954. április 7-én. A vatikáni

intézet nemzetközi szinten együttműködik számos egyházi és egyházon kívüli testülettel és intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszéd fontosságára. Kezdeményezői lehetővé teszik a történelmi igazság keresését, annak tudatában, hogy a tudományos közösség ilyen formája hozzájárul az egység felé vezető út megtalálásához.

A Bizottság új tagjainak kinevezésére egyidejűleg a mai napon került sor.

(forrás: MKPK Sajtószolgálat)

Kovács Patrik

INDEX.HU

február 22.

Magyar történést neveztek ki Pápai Történettudományi Bizottságba

Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antal történést, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját – közölte a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkársága az MTI-vel.

Molnár Antal megbízatása öt évre szól.

A bizottság új tagjait hétfőn egy időben nevezik ki – olvasható a közleményben.

A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz pápa kezdeményezésére hozták létre 1954. április 7-én. A vatikáni intézet nemzetközi szinten együttműködik számos egyházi és nem egyházi testülettel és intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszéd fontosságára.

Molnár Antal 1969-ben született Székesfehérváron. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Bölcsészettudományi Karán latin–történelem szakon végezte, 1995–1996-ban diplomázott. A Szegedi József Attila Tudományegyetemen 1999-ben irodalomtudományból, a Paris IV-Sorbonne Egyetemen 2002-ben történettudományból szerzett doktori fokozatot. 2000 és 2004 között az ELTE-n török szakos tanulmányokat folytatott. 2007-ben szintén az ELTE-n habilitált, 2019-ben pedig akadémiai doktori címet szerzett.

1998 és 2000 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történelmi Intézetének adjunktusa, 2000-től az ELTE Történelmi Intézetének adjunktusa, 2009-től docense. Ezenfelül 1995 és 1996 között óraadó, 2002 és 2005 között pedig a Történész Műhely vezetője volt az Eötvös Collegiumban.

Egyetemi munkája mellett 2005-től az MTA Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, 2010-től osztályvezetője.

2008-tól 2011-ig a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottságának titkára, 2018-tól alelnöke. 1997-től 2011-ig a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya levéltárosaként dolgozott.

Továbbá 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt.

2016-tól ismét a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, majd 2019. január 1-jétől igazgatója, illetve az ELTE Történelmi Intézetének docense. Tudományos kutatásainak témája a katolikus egyház kora újkori története, ezen belül elsősorban Magyarország és a Szentszék kapcsolatainak históriája, illetve a hódoltság kori Magyarország és a Balkán-félsziget története a 16–17. században. 18 önálló kötete és több mint 200 tanulmánya jelent meg magyar és idegen nyelven, emellett jelenleg is hat magyar és négy külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

Bereznay István

VASARNAP.HU

február 22.

Ferenc pápa rangos bizottság tagjává nevezte ki Molnár Antalt

Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját - közölte a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkársága az MTI-vel. Molnár Antal megbízatása öt évre szól.

A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz pápa kezdeményezésére hozták létre 1954. április 7-én. A vatikáni intézet nemzetközi szinten együttműködik számos egyházi és nem egyházi testülettel és

intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszéd fontosságára.

A bizottság új tagjait hétfőn egyidőben nevezik ki – olvasható a közleményben.

Molnár Antal 1969-ben született Székesfehérváron. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) bölcsészettudományi karán, latin-történelem szakon végezte, 1995-1996-ban diplomázott. A Szegedi József Attila Tudományegyetemen 1999-ben irodalomtudományból, a Paris IV-Sorbonne Egyetemen 2002-ben történettudományból szerzett doktori fokozatot. 2000 és 2004 között az ELTE-n török szakos tanulmányokat folytatott. 2007-ben szintén az ELTE-n habilitált, 2019-ben pedig akadémiai doktori címet szerzett. 1998 és 2000 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történeti Intézetének adjunktusa, 2000-tól az ELTE Történeti Intézetének adjunktusa, 2009-től docense. 1995 és 1996 között óraadó, 2002 és 2005 között pedig a Történelem Műhely vezetője az Eötvös Collegiumban. Egyetemi munkája mellett 2005-től az MTA Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, 2010-től osztályvezetője.

2008-tól 2011-ig a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottságának titkára, 2018-tól alelnöke.

1997-től 2011-ig a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya levéltárosaként dolgozott. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt.

2016-tól ismét a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, majd 2019. január 1-jétől igazgatója, illetve az ELTE Történeti Intézetének docense. Tudományos kutatásainak témája a katolikus egyház kora újkori története, ezen belül elsősorban Magyarország és a Szentszék kapcsolatainak históriája, illetve a hódolt Magyarország és a Balkán-félsziget története a 16-17. században. 18 önálló kötete és több mint 200 tanulmánya jelent meg magyar és idegen nyelven. Hat magyar és négy külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

MTI

MAGYAR HÍRLAP.HU

február 22.

Magyar tagja is lesz a Pápai Történettudományi Bizottságnak

Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját - közölte a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkársága.

Molnár Antal megbízatása öt évre szól. A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz pápa kezdeményezésére hozták létre 1954. április 7-én.

A vatikáni intézet nemzetközi szinten együttműködik számos egyházi és nem egyházi testülettel és intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszéd fontosságára. A bizottság új tagjait hétfőn egyidőben nevezik ki - olvasható a közleményben.

Molnár Antal 1969-ben született Székesfehérváron. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) bölcsészettudományi karán, latin-történelem szakon végezte, 1995-1996-ban diplomázott. A Szegedi József Attila Tudományegyetemen 1999-ben irodalomtudományból, a Paris IV-Sorbonne Egyetemen 2002-ben történettudományból szerzett doktori fokozatot. 2000 és 2004 között az ELTE-n török szakos tanulmányokat folytatott. 2007-ben szintén az ELTE-n habilitált, 2019-ben pedig akadémiai doktori címet szerzett.

1998 és 2000 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történeti Intézetének adjunktusa, 2000-től az ELTE Történeti Intézetének adjunktusa, 2009-től docense. 1995

és 1996 között óraadó, 2002 és 2005 között pedig a Történelem Műhely vezetője az Eötvös Collegiumban.

Egyetemi munkája mellett 2005-től az MTA Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, 2010-től osztályvezetője. 2008-tól 2011-ig a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottságának titkára, 2018-tól alelnöke.

1997-től 2011-ig a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya levéltárosaként dolgozott. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt.

2016-tól ismét a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, majd 2019. január 1-jétől igazgatója, illetve az ELTE Történeti Intézetének docense. Tudományos kutatásainak témája a katolikus egyház kora újkori története, ezen belül elsősorban Magyarország és a Szentszék kapcsolatainak históriája, illetve a hódolt Magyarország és a Balkán-félsziget története a 16-17. században. 18 önálló kötete és több mint 200 tanulmánya jelent meg magyar és idegen nyelven. Hat magyar és négy külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

MH/MTI

MANDINER.HU

február 22.

A Pápai Történettudományi Bizottság tagja lett Molnár Antal

Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját – közölte a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkársága az MTI-vel.

Molnár Antal megbízatása öt évre szól. A Pápai Történettudományi Bizottságot XII. Piusz pápa

kezdeményezésére hozták létre 1954. április 7-én. A vatikáni intézet nemzetközi szinten együttműködik

számos egyházi és nem egyházi testülettel és intézménnyel. Külön figyelmet fordítanak az ökumenikus párbeszéd fontosságára.

A bizottság új tagjait hétfőn egyidőben nevezik ki – olvasható a közleményben.

Molnár Antal 1969-ben született Székesfehérváron. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) bölcsészettudományi karán, latin-történelem szakon végezte, 1995-1996-ban diplomázott. A Szegedi József Attila Tudományegyetemen 1999-ben irodalomtudományból, a Paris IV-Sorbonne Egyetemen 2002-ben történettudományból szerzett doktori fokozatot. 2000 és 2004 között az ELTE-n török szakos tanulmányokat folytatott. 2007-ben szintén az ELTE-n habilitált, 2019-ben pedig akadémiai doktori címet szerzett.

1998 és 2000 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történeti Intézetének adjunktusa, 2000-tól az ELTE Történeti Intézetének adjunktusa, 2009-től docense. 1995 és 1996 között óraadó, 2002 és 2005 között pedig a Történész Műhely vezetője az Eötvös Collegiumban.

Egyetemi munkája mellett 2005-től az MTA Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, 2010-től osztályvezetője. 2008-tól 2011-ig a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottságának titkára, 2018-tól alelnöke.

1997-től 2011-ig a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya levéltárosaként dolgozott. 2011 és 2016 között a Római Magyar Akadémia igazgatója volt.

2016-tól ismét a MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, majd 2019. január 1-jétől igazgatója, illetve az ELTE Történeti Intézetének docense. Tudományos kutatásainak témája a katolikus egyház kora újkori története, ezen belül elsősorban Magyarország és a Szentszék kapcsolatainak históriája, illetve a hódolt Magyarország és a Balkán-félsziget története a 16-17. században. 18 önálló kötete és több mint 200 tanulmánya jelent meg magyar és idegen nyelven. Hat magyar és négy külföldi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

MTI

ONLINE CIKKEK, LINKEK

2021.02.22

- 17:58 [Ferenc pápa rangos bizottság tagjává nevezte ki Molnár Antalt \(Vasárnap\)](#) Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját - közölte a Magyar Katolikus Püspöki
- 17:39 [Magyar tudóst nevezett ki Ferenc pápa a vatikáni bizottságba \(Blikk\)](#) Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját - közölte a Magyar Katolikus Püspöki
- 15:50 [Magyar történészt neveztek ki Pápai Történettudományi Bizottságba \(Index\)](#) Molnár Antal korábban a Római Magyar Akadémia igazgatója volt.
- 15:29 [A Pápai Történettudományi Bizottság tagja lett Molnár Antal \(Mandiner\)](#) Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját – közölte a Magyar Katolikus Püspö
- 15:27 [Magyar tagja is lesz a Pápai Történettudományi Bizottságnak \(MHírlap\)](#) Molnár Antal megbízatása öt évre szól a vatikáni testületben

2021.02.24

- 17:37 [Magyar történészt nevezett ki Ferenc pápa a Vatikán egyik legfontosabb intézményének tagjává... \(Híradó\)](#) Molnár Antal az első magyar a csaknem 70 éve alakult Pápai Történettudományi Bizottságban.
- 11:30 [Magyar tudóst emelt magas rangú pozícióba Ferenc pápa \(Femcafe\)](#) A Szentatya a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki Molnár Antalt.

2021.02.26

- 04:35 [Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki Molnár Antalt \(Ma.hu\)](#) Megbízatása öt évre szól.

2021.03.01

- 09:35 [Magyar tudós kutathatja a Vatikán izgalmas ügyeit, így a II. világháború időszakát is \(Telex\)](#) Molnár Antal történész nagy megtiszteltetésnek érzi, hogy bekerült a Pápai Történettudományi Bizottságba.
- 07:00 [Magyar történész is kutathatja az eddig ismeretlen vatikáni iratokat \(444.hu\)](#) Molnár Antal izgalmas időszakban kerül a Pápai Történettudományi Bizottságba.

2021.03.02

- 10:34 [Magyar szakembert neveztek ki fontos vatikáni pozícióban \(24.hu\)](#) Ferenc pápa a Történettudományok Pápai Bizottságának tagjává nevezte ki Molnár Antalt.

2021.03.03

- 12:25 ["A Magyarorsággkutató finanszírozása olyan, mintha a vírustagadókat támogatná az állam" \(444.hu\)](#) Rappereket megszégyenítve oltogatta és taposta a sárba a kormány házmesterből lett magyarkodóit Molnár Antal, a Történettudományi Intézet igazgatója, a vatikáni Pápai Történettudományi Bizottság tagja.
- 11:12 [Molnár Antal: A Magyarorsággkutató „főigazgatójának annyi köze van a történelemhez, mint Gődé... \(24.hu\)](#) A Vatikánba kinevezett csúcstörténész nem politizál, szakmai alapon bírálja a házmesterfokon űzött tudományt.
- 10:20 [Molnár Antal: A Magyarorsággkutató Intézetet támogatni olyan, mintha a vírustagadókat finansz... \(Index\)](#) A történész szerint a kormány által támogatott intézet hiteltelenné teszi a történettudományt.
- 09:19 [„Mintha vírustagadókat támogatna az állam” – csúcstörténész a Magyarorsággkutatóról és az alt... \(Válasz\)](#) Az egyik legmagasabb nemzetközi pozíciót betöltő magyar történész jelenleg Molnár Antal, a Magyar Tudományos Akadémiáról leválasztott Történettudományi Intézet igazgatója, akit Ferenc pápa a minap a Pápai Tör

2021.03.04

- 16:12 [„Szükség van a Fideszben csalódott szavazókra” – Magyar Hang-ajánló \(MagyarHang\)](#) Páros interjú Márki-Zay Péterrel és Pálincás Józseffel, interjú Soproni Tamással, Molnár Antallal. Riport a tatabányai kórház sürgősségijéről, ahol felmondtak az orvosok. Keresse a friss Magyar Hangot

2021.03.08

- 11:05 [A titkok könyvtára \(Népszava\)](#) Ferenc pápa Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet igazgatóját nevezte ki a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává.

2021.03.10

- 19:28 [Átvette vatikáni bizottsági kinevezését a magyar történész \(Híradó\)](#) Molnár Antal történészt nevezte ki Ferenc pápa a Vatikán egyik legfontosabb intézményébe.

2021.03.14

- 06:53 [Molnár Antal: A katolikus egyház köszöni, jól van \(MagyarHang\)](#) Molnár Antal egyháztörténész személyében először nevezett ki magyar embert a pápa a Történettudományi Pápai Bizottság tagjává.

2021.03.15

- 17:00 [Tényleg sötét titkokat rejt a Vatikán levéltára? \(24.hu\)](#) Dr. Molnár Antal történészt, a Történettudományok Pápai Bizottságának nemrég kinevezett tagját kérdeztük.

2021.03.22

- 14:54 [Magyar tagja is lesz a Pápai Történettudományi Bizottságnak \(Magyar Hírlap\)](#)
Ferenc pápa a Pápai Történettudományi Bizottság tagjává nevezte ki hétfőn Molnár Antalt, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóját.

2021.04.03

- 16:16 [Vatikáni titkokról tabumentesen \(Magyar Nemzet\)](#) Molnár Antal vatikáni titkokról, a kutathatóvá tett fasizmusról, kommunizmusról és kényes témákról.